

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. vasario 22 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski, Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas) ir Algirdo Taminsko, susipažinusi su 2023 m. vasario 10 d. paduotu **atsakovės UAB „Bevita“** kasaciniu skundu dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 10 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. lapkričio 10 d. nutartimi paliko nepakeistą Panevėžio apygardos teismo 2022 m. kovo 17 d. sprendimą, kuriuo teismas nusprendė ieškovės ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ ieškinį atsakovėms UAB „Gevara“ ir UAB „Bevita“ ir trečiojo asmens su savarankiškais reikalavimais UAB „Topo grupė“ reikalavimus atsakovėms dėl nuostolių atlyginimo tenkinti ir priteisė iš atsakovių UAB „Gevara“ ir UAB „Bevita“ solidariai ieškovei 94 068,40 Eur nuostolių atlyginimo, 5 proc. procesinių palūkanų, taip pat priteisė iš atsakovių UAB „Gevara“ ir UAB „Bevita“ solidariai trečiajam asmeniui UAB „Topo grupė“ 10 452,45 Eur nuostolių atlyginimo ir 5 proc. procesinių palūkanų.

Kasaciniu skundu atsakovė UAB „Bevita“ prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. lapkričio 10 d. nutartį ir Panevėžio apygardos teismo 2022 m. kovo 17 d. sprendimą, ir priimti naują sprendimą, kuriuo ieškinį atmesti.

Atsakovės kasacinis skundas grindžiamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktą). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovės paduotas kasacinis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

1. CMR Konvencijos 11 straipsnis įpareigoja siuntėją pateikti vežėjui krovinį lydinčius dokumentus ir visapusišką informaciją apie krovinį. Apeliacinės instancijos teismas neribotos vežėjo atsakomybės taikymą atsakovėms siejo būtent su krovinio pobūdžio ir vertės žinojimu (žr. nutarties 57, 68 punktą), kurį konstatavo netinkamai taikydamas CMR Konvencijos 11 straipsnį. Teismas pasisakė, kad žinodamos, jog veža vertingą krovinį, atsakovės turėjo planuoti krovinio vežimo maršrutą taip, kad poilsui nebūtų pasirenkamos nesaugomos aikštelės bei naudoti papildomas priemones pusprickabės durų neatidarymui ir patekinui prie krovinio apsauginiai kompiuteriai, kurių vertė – 116 494,85 Eur, todėl siuntėjai užsakyme nurodžius „SM – BT“ (t. y. smulkioji buitinė technika – virtuliai, fėnai ir pan.) ir nenurodžius krovinio vertės, atsakovės pagrįstai veikė pateiktos informacijos ribose, manydamos, kad veža įprastą, neypatingos vertės, specialių priemonių nereikalaujantį krovinį, todėl jo vežimas buvo organizuojamas įprastai, standartinės konstrukcijos tentine transporto priemone, stovėjimui pasirenkant atsakovei UAB „Bevita“ žinomą, mokamą, kontroliuojamą įvažiavinę turinčią aikštelę, šalia visą parą veikiančios degalinės. Apeliacinės instancijos teismas akcentavo būtent vertingo krovinio vežimo planavimą, tačiau jokie duomenys apie krovinio vertę nė vienas iš atsakovių pateikti nebuvo. Nors apeliacinės instancijos teismas (žr. nutarties 57 punktą) paminėjo, kad krovinio pobūdžio žinojimą patvirtina tai, kad vairuotojas Vokietijos policijos pareigūnams nurodė, kad buvo gabenami nešiojamieji kompiuteriai, tačiau apie tikrąjį krovinio pobūdį vairuotojas galėjo sužinoti tik po vagystės, pranešus užsakovui apie vagystės faktą, todėl šis informavimas jokios reikšmės neturi.
2. Teismai ne tik netinkamai taikė CMR Konvencijos 11 straipsnį, bet ir nukrypo nuo teismų praktikos šios normos taikymo klausimu. Kasacinio teismo praktikoje nuosekliai pasisakoma, kad CMR Konvencijos 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta siuntėjo pareiga yra imperatyvi ir negali būti perkelta vežėjui, todėl informavimas turėjo būti vykdomas aktyviais siuntėjo veiksmais, o vežėjas neprivalėjo tikrinti jam pateiktos informacijos teisingumo ir visapusiškumo. Teismų praktikoje nuosekliai išaiškinta, kad netgi sutarties nuostatos, įpareigojančios vežėją vykdyti į kitą vietą paimti krovinio dokumentų, negalioja, nes siuntėjas turi imperatyvią pareigą dokumentus vežėjui pateikti, o ne įpareigoti vežėją jų ieškoti ar juo labiau – numanyti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. sausio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-3/2005; 2006 m. sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-34/2006](#); 2009 m. gegužės 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-221/2009](#); 2020 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-276-421/2020](#)).
3. Kelių transporto kodekso (toliau – [KTK](#)) 28 straipsnio 3 dalies 4 punktas nustato, kad siuntėjo pateikiamame vežimo užsakyme turi būti nurodytas krovinio pavadinimas. Todėl trečiasis asmuo, užsakyme nurodydamas tikrovės neatitinkantį „SM-BT“ trumpinį, nesilaikė ir [KTK 28 straipsnio](#) 3 dalies 4 punkto reikalavimų, tačiau teismai į tai neatsižvelgė.
4. Teismai taip pat netinkamai taikė ir [KTK 28 straipsnio](#) 1 dalį, kuri nustato, kad užsakymas yra siuntėjo pasiūlymas vežėjui siuntėjo pageidaujamosiomis sąlygomis gabenti krovinį, bei [KTK 28 straipsnio](#) 3 dalies 7 punktą, kuris nustato, kad siuntėjo teikiamame

užsakyje turi būti nurodytos specialios krovinio vežimo sąlygos. Ši nacionalinės teisės nuostata tik papildo aukščiau aptartą CMR Konvencijos 11 straipsnyje nustatytą vežėjo informavimo pareigą, patikslindama, kad informacija apie siuntėjo pageidaujamas specialias vežimo sąlygas turi būti nurodyta užsakyje.

5. Nustačius specialią vežėjo kaltės formą – tyčią arba tyčiai prilyginamą didelį neatsargumą – pagal CMR Konvencijos 29 straipsnį vežėjas nebegali remtis konvencijos nuostatomis, kurios atsakomybę riboja (pagal CMR Konvencijos 17 straipsnio 1 dalį taikoma ribota atsakomybė (8,33 SDR už kilogramą krovinio bruto svorio), kurios ribose atsakovės trečiajam asmeniui kompensaciją yra sumokėjusios ir ginčo dėl to nėra). Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pasisakyta, kad tyčiai prilyginamu dideliu neatsargumu laikomi tik sąmoningi, pakankamai tikslingi vežėjo veiksmai, dėl kurių kilo grėsmė krovinio išsaugojimui. Atidumo ir rūpestingumo taisyklių nepaisymas, nenustačius minėtų kriterijų ir sąmoningų, artimų tyčiai vežėjo veiksmų būtų tik paprasta vežėjo kaltės forma, kuriai esant vežėjo atsakomybė ribojama pagal CMR Konvencijos 23 straipsnio 3 dalį ir kurios klausimas tarp šios bylos šalių yra išspręstas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-219/2014](#); 2014 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-350/2014](#); 2015 m. lapkričio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-593-687/2015](#)). Apibendrinant nuo 2014 m. kasacinio teismo nutartis CMR Konvencijos 29 straipsnio klausimu, galima teigti, kad 1) vežėjo tyčiai prilyginamas didelis neatsargumas kvalifikuotinas tik situacijose, kuriose vežėjo veiksmai iš tiesų yra sąmoningi ir pakankamai tikslingi, artimi tyčiai, 2) konstatuojami objektyvieji ir subjektyvieji tyčiai prilyginamo didelio neatsargumo kriterijai; 3) svarbu nustatyti ne patį pažeidimo faktą, bet ir jo esmingumą, įtaką didesnei žalos padarymo rizikai; 4) negalima reikalauti iš vežėjo, nors ir savo srities profesionalo, neįmanomo - pavyzdžiui, pasirinkti saugomą aikštelę kai aplinkui tokių nėra (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-461-378/2017](#)). Esamomis aplinkybėmis nėra jokio pagrindo nustatyti subjektyviojo tyčiai prilyginamo didelio neatsargumo kriterijų. Aikštelės požymiai objektyviai leido tikėtis saugaus stovėjimo aikštelėje.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamą tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio 2](#) dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismams netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei [CPK 346 straipsnio 2](#) dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio 347](#) straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio 2](#) dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti atsakovei UAB „Bevita“ (j. a. k. 163194441) už kasacinį skundą 1759 Eur (vieną tūkstantį septynis šimtus penkiasdešimt devynis eurus) žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. vasario 10 d. AB Swedbank mokėjimo nurodymu Nr. 127.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Andžej Maciejevski

Antanas Simiškis

Algirdas Taminskas